ANTONII RICCOBONI ORATIONES DVÆ

VNA DE FORTITVDINIS,
ALTERA DE ELOQVENTIÆ
PRINCIPATV.

BIBLIOTECA VITTORIO EMANUELE IN ROMA

PATAVII
Laurentius Paſquatus excudebat, 1578.

AMPLISSIMIS PATAVINI
Gymnaſii Moderatoribus Iacobo Foſcareno, Franciſco Venerio, Paullo Theupolo,

Antonius Roſatus S. D.

DOnauit mihi uir excellens, Antonius Riccobonus, has duas orationes; quas cum ego generalis Patauini Gymnaſii miniſter ad generalem ſtudioſæ iuuentutis utilitatem edere decreuiſſem, ijs potiſſimum dicare uolui, quorum felici ductu habitas eſſe intelligebam. Vos igitur, uiri illuſtriſſimi, quibus maximis litterarum patronis debentur omnia litteratorum hominum ſcripta, hoc qualecunque argumentum meæ in amplitudinē ueſtrā obſeruantiæ libenter accipite; meq́ in eorum numero habete, qui ampliſſimum nomen ueſtrum perpetuo colunt. Valete. Patauii. Menſe Iunio. M D LXXIIX.

ANTONII RICCOBONI
ad Sebaſtianum Venerium Venetiarum Principem pro Medicorum, & Philoſophorum in Patauino gymnaſio uniuerſitate.

CVM litteræ, & arma, Sereniſſime Princeps, in Rep. optime inſtituta eam inter ſe coniunctionem habeant, ut ſe inuicem colant; merito nos, qui litteras profitemur, arma principatu digniſſima nunc agnoſcimus, teq; armorum imperio inſignem Principem noſtrum conſalutamus, ac magnificæ medicorum, & philoſophorum uniuerſitatis in Patauino gymnaſio floreſcentis nomine tibi principatum gratulamur. Itaque ueteres tradiderunt, Palladem ſapientiæ Deam armatam extitiſſe, & Apollinem Muſarum Principem cum Marte belli præſide in cælo coniunctum eße, ut cum hic ſuperiorem poſſideat locum, illum tamen agnoſcat ducem, & moderatorem luminis ſui; ac ſignificarunt eiuſmodi eſſe uinculum ſapientiæ cum fortitudine, contemplationis cum actione, conſultationis cum rerum adminiſtratione, ut altera quidem alteri, pro ut fert occaſio, præſit, uerum nunquam altera ſine alterius auxilio extollatur. Quo fit, ut modo arma togis, modo togæ armis cedant; modo ſapientes uiri imperent, quales optabat Agamemnon, ut fa-

cilius Troia potiretur, qualesq; Principes eſſe oportere, diuinus teſtatus eſt Plato, modo fortes dominentur; et ij maxime digni eße imperio, ac principatu uideantur, qui cum fortitudine coniunxiſſe ſapientiam exiſtimentur. Cuiuſmodi eſſe te, Princeps ſereniſſime, cum omnibus notiſſimum, atq; exploratiſſimum ſit, merito ad tui nominis prædicationem omnis dicendi, & ſcribendi uis, atq; copia conuerſa eſt, et adhuc à tam multis adhibita, ut nihil fere nobis relictum ſit, quod poſſit ſine aliquo audientium faſtidio commemorari. Quamquã ſolent præſtantiſſimi Principis ſæpius iteratæ laudes populo eſſe gratiſſimæ; & uerendum nobis non eſt, quin attentiſſimo, & benigniſſimo animo, etiam de rebus notioribus audiamur apud ſenatores humaniſſimos, in quorum ſinu perpetuo ipſa humanitas reſidet, neq; putandum eò minus nos auditum iri, quòd ea lingua loquamur, quæ nobis ab hoc illuſtriſſimo ſenatu tanquam tutoribus commendata eſt, ut, ſi à ceteris deſeratur, à nobis ſine magno noſtro ſcelere deſeri non poſſit; quam ſemper huic ciuitati charam propter amplitudinem ſuam, & magnis principium legatis in hoc ipſo collegio uſitatam à ſapientiſſimis ſenatoribus non libenter audiri minus ueriſimile eſt. Unde igitur incipiemus? aut quid potiſſimum commemorabimus? Equidem, cum mihi hoc laudationis, & gratulationis munus publico eſſet decreto delatum, diu, multumq; du

bitaui, quid nam agerem, utrum omnes laudes tuas, quæ plurimæ ſunt, mea oratione comprehendere cona= rer, an eam unam uirtutem exornarem, quæ te potiſ= ſimum extulit ad Principatum; quorum alterum pro= pe infinitum eſſe animaduertebam, & ab aliis imper= fecte tractatum, ut ne minima quidem eius pars ſa= tis expreſſa eſſe uideatur: alterum mutilum quodam= modo prima ſpecie, & amplitudini tuæ inferius com= periebam. Vicit tandem illa ipſa uirtus, quæ etiam te terrimos chriſtiani nominis hoſtes deuicit, ut una agere= tur, ut unius præſtantia celebraretur, ut unius maie= ſtas ſuſpiceretur; cum præſertim id eſſet ei breuitati accommodatius, quam grauisſimæ huius excelſi colle= gij poſtulant occupationes. Ac profecto, ſerenisſime Princeps, tanta eſt amplitudo fortitudinis tuæ, ut, cum maximus ſit ſplendor huius urbis, quæ tua patria eſt, & plurima ſint decora, ac dignitatis inſignia eius fa= miliæ, in qua natus es, ac prope innumerabilia exiſtãt animi tui ornamenta; omnia tamẽ rerum earum, quas in bello geſſiſti, claritate quodammodo obſcurentur. Cedant ergo Venetiæ, cedat Veneria domus, cedant aliæ animi tui uirtutes fortitudini tuæ; & patriæ, fa= miliæq; laudes cum multis communes, ad illos cohone= ſtandos, qui proprijs ornamentis minus abundant, uel etiam ad illorum infantiam adiuuandam, qui niſi a= gant communia, implere orationem non poſſunt, reſer=

uentur; uel, ſi nunc aliquantiſper attingendæ ſunt, pe tantur ſolum ab amplitudine tua, quæ maiorem ſine dubio illis ſplendorem attuliſſe, quàm ab illis accepiſſe existimatur. Neque enim illud omittendum uidetur, quod ex te ipſo potisſimum comprobatur; quod magis Venetias illuſtrat, quàm ſitus opportunitas, cœli clemẽtia, terræ halitus, maris afflatus, ædificiorum magnificentia, aliaq; eiuſmodi ab aliis uſque ad ſatietatem, ac faſtidium decantata; quod unum, ſi deſint cetera, poteſt ſufficere ad Venetorum gloriam perpetuo celebrandam; quod ore uulgi his temporibus contritum eſt, & tamen à multis, magnisq; oratoribus neſcio qua ratione omiſſum; quæ una cauſſa eſt, cur diuturnitate imperij hæc Reſp. posſit meritisſimo gloriari. Cur igitur Veneti multa imperij ſui ſecula numerant? Cur hæc Reſpub. ad imperium, ad decus, ad æternitatem eſſe nata uidetur? Quæritis cauſſam? Iam illa in promptu eſt. Iam Sebaſtiano Venerio ad principatum elato conſtat, quàm digna imperio hæc Reſp. ſit. Etenim luce clarius factum eſt, hic uirtutem extolli, hic præſtanti homines animo honorari, hic optime de Rep. meritis uiris ſupremos dignitatis gradus concedi, hic præclaros uiros ſummis præmijs affici, hic neminẽ ob uirtutem in inuidiam uocari, hic ne minimis quidem beneficijs ſua præmia denegari. Eſt ne aliquis, qui de hoc dubitet? omnis ei dubitatio eximetur, ſi ipſe cogitauerit; Seba-

ſtianum Venerium ad principatum euectum eſſe, non propter generis nobilitatem, nam & alii erant nobiliſſimi; non propter diuitias, nam cum alii in bello diuitis fiant, ipſe imitatus Fabricium, & Curium, maxima non ſolum fortitudinis, ſed etiam abſtinentiæ exempla ex bello pauper reuerſus eſt: ſed propter unam uirtutem, nempe eam, quæ ſanguinem pro patria profundit, quæ non in uiola, aut in roſa, non in umbra, atq; in ocio, non in mollibus, planisq; itineribus, ſed in armorum fulgore, & militum clamore, in caloribus, & frigoribus, in arduis, ſalebroſis, atque aſperis uijs uerſatur; ac eo modo euectum eſſe, quo nemo unquam alius, cum primum petiit, cunctis ſuffragiis, ac prope dixerim uiua uoce. Et quiſquam inuenietur, qui, cum intelligat ex uno, & quadraginta uiris ſelectis ad Principem eligendum, de Sebaſtiano Venerio neminem diſſenſiſſe, cunctisq; ſuffragiis Venerium Principem declaratum eſſe, & eos ipſos, qui certi eſſe competitores uidebantur, uni Venerio ceſſiſſe, exiſtimet in hac ciuitate, cum res grauiſſimæ aguntur, legationes, generalia imperia, principatus, ualere quidquam inuidiam, ambitum, prenſationem, largitionem aliaquè eiuſmodi, quæ Reſp. prorſus labefactare, atque euertere conſueuerunt? O rem admirandam, atque omnium uocibus, ac litteris prædicandam. O ſanctiſſimum & pulcherrimum inſtitutum uirtutis conſeruandæ, atque augendæ. Athenien-

ſes

ſes quondam eos, qui excellere in Rep. uidebãtur, ut memoriæ reliquit philoſophus omnium grauisſimus Ariſtoteles, non ad improbitatem caſtigandam, ſed ad potentiam moderandam, pellere in exilium per decem annos ſoliti ſunt, eo genere relegationis, quem Oſtraciſmum appellarunt ſic pepulerunt Themiſtoclem, illum, qui ad Artemiſium, & Salaminem Xerſis Perſarum Regis claſſem ſuperauerat; qui, ut muri urbis bello Perſico euerſi aduerſantibus Lacedæmoniis reficerentur, auctor fuerat; qui Piroeei portum abſoluerat. ſic eiecerunt Ariſtidem, Cimonem, & alios multos, quorum plurima in Remp. extabant, maximaq; beneficia. Romani uero nec Camillis quidem, nec Scipionib. nec Ciceronibus, nec aliis non paucis, quorum ſummi erant uſi beneficiis, pepercerunt, eo tandem poſt tot, tamq; inſignes res geſtas redactis, ut eis in exilium fuerit abeundum. Ne longius progrediamur, ceteræ omnes Reſp. illos, qui plura, & maiora in ipſas contulerant beneficia, maiori acerbitatis genere diuexarunt. & fabulæ etiam loquuntur Argonautas Herculem Argo naui excluſiſſe, longo interuallo ceteros uectores gubernandi ſcientia ſuperantem. At uos, excellentisſimi Patres, tantum abeſt, ut optime de Rep. meritos patricios eiiciatis, ut eis etiam principatum deferatis. Quod præclarum inſtitutum quamdiu obſeruabitis, tandiu imperium à ciuili diſcordia tutum habebitis, tam diu domi opta

tisſimæ pacis fructus percipietis uberrimos, tamdiù optimo Reip. genere perfruimini, ideſt, ut facile licet conijcere, in perpetuum dominabimini: ea enim eſt ſapientia ueſtra, ut dubitari nullo modo debeat, uos eiuſmodi inſtitutum ullo eſſe unquã tempore deſerturos. Cum ergo auditum eſt, Sebaſtianum Venerium, uirtutis ſuæ admiratione tanto omnium conſenſu, atque applauſu Principem factum eſſe, ſtatim Venetorum fama clarior facta eſt, & eorum egregia remunerandi uoluntas celebrata, atque gratisſimus animus illuſtratus, ut incertum ſit, ex eiuſmodi electione maiorem ne ſplendorem, qui elegerint, an qui electus ſit, accepiſſe uideatur. Quemadmodum autem, Princeps ſerenisſime, non parum hanc urbem tua ſingulari præſtantia, ac admirabili uirtute illuſtraſti: ſic in Veneriam gentem facem gloriæ clarisſimam intuliſti. Propria quidem Veneriæ familiæ laus ſemper fuit, quòd in ea ſapientisſimi uiri floruerunt, ut Antonius, & Franciſcus, qui ſumma ſapientia, & integritate Principatum adminiſtrarunt; ut inter alios multos præter Franciſcum alii duo, qui in legatione ad Paullum iii. Pontificẽ Max. ſibi inuicem cum maximo ſplendore ſucceſſerunt, ad quam dignitatem non niſi hominibus ſingulari ſapientia præfulgentibus patere aditus ſolet, in qua illi non ſecus ac Apollinis oraculo, Socrates, ipſius ſummi Pontificis uoce ſapientisſimi ſunt declarati; ut hoc

tempore Franciſcus, & Dominicus fratres, alter philo ſophiæ, alter etiam poeticæ facultatis maximum lumen, qui eam de ſe opinionem multos ab hinc annos concitarunt, ut quemadmodum quondam habitus eſt ſapiens in Aethiopia Cepheus, in Aſſyria Prometheus, in Mauritania Atlas, in Græcia heroicis temporibus Ulyßes, ac Neſtor, tempore Homeri Lycurgus, ſequentibus temporibus ſeptem, in Italia apud Romanos tres: ſic apud Venetos ipſi inter ſapientiores enumerentur. proprium inquam Veneriorum decus ſemper fuit ſapientia: ſed tu Sereniſſime Princeps, nouum ornamentum adiunxiſti, eius ſcilicet uirtutis, qua nulla meo iudicio ſplendidior inuenitur. Etenim, ut eam breuiter cum aliis uirtutibus conferamus, qui in ſapientiæ ſtudia incumbunt, faciliorem quidem, & tutiorem, ac minus aliis grauem, aut moleſtam uitam ſequuntur: qui uero in fortitudinis opera, fructuoſiorem hominum generi, & ad claritatem, amplitudinemq; aptiorem. hi enim non uerba, ſed facta profitentur: non in ſolitudine ſe abdunt ad ſuum ſolatium, atq; uoluptatem, ſed in hominum luce ſudant, algent, eſuriunt pro communi utilitate, ac dignitate, periculis obuiam eunt, conſerunt cum hoſtibus manus, fugant eorum exercitus, trucidãt militum caterua, hoſtilia agmina conculcant. Neque uero minus neceſſaria eſt fortitudo, quàm prudentia. Nam quemadmodum corpus humanum oportet eſſe

non ſolum ſanum, & pulchrum, uerum etiam oculis & manibus egregie inſtructum: ſic Reip. corpus indi= get non ſolum temperantia, & iuſtitia eorum, à quibus adminiſtratur, quæ uirtutes ſunt ſanitas, & pulchri= tudo ipſius Reip. uerum etiam prudentia, & fortitudi ne, quarum uirtutum altera oculorum, altera manuum officio fungitur. At non modo uir temperans, & iu= ſtus, ſed nec prudens quidem ualere quidquam poteſt in Rep. gubernanda, niſi exiſtant uiri magnanimi, uiri fortes, uiri animoſi, qui utrunq; tempus tum pacis, tum belli tutiſſimum reddant, ut ex eo appareat neceſſitas fortitudinis, quòd ſine ea uirtutes aliæ egregiam in Rep. operam nauare non poſſint. Quemadmodum autē temperantia efficit, ne homines ex natura humana in ferinam præcipitentur; ſic fortitudinis opus eſt, ut iidem homines ex conditione humana ad diuinam ex tollantur; quod eueniſſe Herculi, & Romulo, & Cæ= ſari, & aliis multis memoriæ proditum eſt. Nec mi= nus ſplendet in bello fortitudo, quàm in pace iuſtitia, etiam ſi hæc dicta ſit ipſo, heſpero, ac lucifero admira= bilior. Quamobrem egregie potuiſti non ſolum patriā tuam, uerum etiam familiam fortitudinis lumine collu ſtrare. Tu enim ille es, qui in proximo ſuperiore contra Turcas bello, ſtatim ut Hieronymo Zannio Venetæ claſſis imperator generalis ſucceſſiſti, uictoriæ ſpem cer tiſſimam propter illuſtrem præſtantiæ tuæ famam om

nibus chriſtianis populis attuliſti, qui nunquam pugnā reformidaſti, ſed ad præliandum paratisſimus ſemper extitiſti, qui coniuncta Veneta claſſe cum Pontificis Maximi, & Regis catholici clasſibus inter imperatores ſocios dignitatem patriæ tuæ animoſe, & fortiter conſeruaſti; qui cum audiſſes Turcarum claßem in Naupacteum ſinum pugnandi cauſſa progreßam eſſe, ſtatuto inter alios imperatores certamine, quod tu ſemper, ut tam multas hoſtium iniurias ulciſcereris, concupiſti, Trierarchos tibi ſubiectos ad fortiter pugnandum cohortatus, uniuerſam Venetam claſſem ad referendam uictoriam comparaſti; qui denique inſultantes hoſtes uehementius, & uolitantes inſolentius inter Chriſtianorum militum claſſes, mirabiliter compresſiſti, uiciſti, trucidaſti. Itaq; tua potisſimum gloria eſt, quadraginta Turcarum millia partim cæſa, partim capta eſſe. Tibi potisſimum ſe debere libertatem uiginti chriſtianorum millia confeſſa ſunt. Tibi in primis accepta refertur centum, & ſexaginta triremium, multarum biremium, aliorumq; nauigiorum occupatio, tibi quarundā triremium fractio, atq; incenſio, quarundam fuga, tibi breuiter pulcherrima omnium, quas unquam in mari homines uiderint, uictoria. Ad tuos pedes proſtratus ſtetit Syrochus immanisſimus Archipirata. Ante tuos oculos trucidatus iacuit teterrimus omnium chriſtiani nominis hoſtis Caracoſius. Tuis armis Alys Im

perator cum multis Trierarchis miſere mortuus eſt. O maximam victoriam, omnium ſeculorum memoria conſeruãdam; de qua non eſt, quòd plura dicamus, cum ea fuerit plurimorum uocibus, ac litteris celebrata, & una cum ea tu omnium maxime illuſtratus, illis etiã, qui in bello unquam pro Rep. perierunt, fortitudinis gloria præferendus. Nam fortis quidem fuit Leonides Lacedæmonius, qui ad Thermopilas pugnãs occubuit; fortis Epaminondas Thebanus, qui apud Mantineã in lætitia, & in uictoria uitam amiſit; fortis L. Brutus, qui reditu arcens à ſe expulſum tyrannum in prælio concidit; fortes tres Decij, pater, filius, & nepos, quorum alter cum Latinis decertans, alter cnm Etruſcis, tertius cum Pyrrho ſe hoſtium telis obiecit; fortes Scipiones, Paullus, Marcellus, Albinus, Gracchus, quos Hiſpania, Cannæ, Venuſia, Latini, Lucani pro patria cadentes uiderunt; fortes alii multi excellenti animo uiri, qui gloriæ ſtimulis incitati mortem animoſe oppetiuerunt: ſed tu ſine dubio fortior, qui non modo hoſtium armis fortisſime te oppoſuiſti, non modo uictoriam reportaſti, uerum etiam cum mortem nunquam timueris, eius omnia pericula ſuperaſti, ad alia Reip. commoda te reſeruaſti, ad principatus adminiſtrationem te incolumem conſeruaſti. Itaque laudabile quidem eſt fortiter mori: ſed laudabilius fortior uiuere. Ad famam illuſtre eſt uincere etiam cum ſanguinis, & animæ effu

ſione :ſed illuſtrior uictoria cum uitæ conſeruatione. præclarum eſt uitam uiuere diuturnam,quæ gloriæ poſſit ſufficere: ſed præclarius ſatis diu uiuere patriæ. Quòd ſi ſtatuæ Imperatoribus in bello mortuis publice collocantur,quibus honoribus ſunt proſequendi illi, qui non ſolum uincere, uerum etiam poſt uictoriam uiuere ad patriæ utilitatem potuerunt? Tantæ igitur uictoriæ celebritate cum in hominum mentibus ſtatim Venetiarum Princeps deſignatus eſſes; neq́ quiſquam reperiretur non modo in hac urbe,ſed nec in orbe quidem terrarum,qui,cum data eſſet occaſio principis eligendi, te certiſſimum principem non haberet, & factus eſſes quodammodo Princeps, priusquàm is, cui ſucceſſurus eras,ex hac uita migraret, poſt obitum uero eius prius quàm eligereris; neq; ſolum Venetiæ tibi à Deo opt. max.principatum precarentur,uerum etiam omnes ciuitates Veneto imperio ſubiectæ,immo uero omnes gentes,& nationes,quò rerum tuarum geſtarum fama peruaſerat;hoc commune omnium deſiderium, hanc communem animorum in te propenſionem, hæc communia uota, communesq́ preces,quæ fiebãt,ut ad principatum eueħereris, præpotens Deus exitu comprobauit. ſi quidem, cum primum Aloyſius Mocenicus,princeps præſtantiſſimus,diem ſuum obiit; cum primum ſenatores ſelecti ſunt ad principem eligendum; cum primum illi in ſenatum conuenerunt,nulla mora interpoſita, quod

de nullo unquam alio auditum eſt, te ſummo conſenſu elegerunt; qua præſtanti electione nihil tibi ad famam illuſtrius, nihil ad gloriam honeſtius poterat euenire. Quare tibi iſto tuo tam excellenti bono gaudẽdum eſt; & fruendum cum iſto principatu, tum etiam omnium in te beneuolentia. atque obſeruantia; nos uero, qui cum fortunam, & gloriam tuam, tum præſtantiam, & fortitudinem admiramur, ac magnificæ philoſophorum, & medicorum uniuerſitatis nomine tibi ſupremam iſtam dignitatem gratulamur, tua lenitate, ac manſuetudine complectendi; præclaraq́; litterarum ſtudia propter Reip. decus, & commodum fouenda, ac protegenda. Nam maximum ſplendorem afferunt, & plurimum proſunt litterarum exercitationes non ſolum priuatim, ſed etiam publice, non ſolum togatis, ſed etiam armatis hominibus, non ſolum domi, ſed etiam foris, non ſolnm in pace, ſed etiam in bello, dum exprimunt immortalem gloriam propoſitam iis, qui ne mortem quidem fugiunt, ut patriæ proſint; dum claritatem patriæ oſtendunt omnibus rebus anteponendam; dum proponunt exemplum fortiſſimorum uirorum, qui ſanguinẽ pro patria profuderunt. Quamobrem tibi tuenda ſunt ſtudia noſtra, nec armorum quidem exercitationi inutilia; ac illud gymnaſium amandum, quod cum ſit omnium artium, quæ in precio ſunt, clariſſimum domicilium; omnes Venetæ Reip. partes maxime illuſtrat, &

quan=

quantum reliquis fere omnibus gymnaſiis doctorum ex omni terrarum parte accitorum præſtantia, & audi torum ex omnibus regionibus perpetuo, aſſidueq; in ipſum concurrentium frequentia antecedit, tantum Venetum nomen exornat. præterquàm quòd utiliſſimum eſt cum omnibus gentibus, ac nationibus, quæ in urbem Patauium tamquàm in celeberrimum omnium doctrinarum mercatum, & clariſſimum totius terrarum orbis theatrum confluunt, tum uero omnibus Veneti imperii populis, & in primis Venetæ ciuitati, quæ ciuilis initia, ac fundamenta prudentiæ ex optimarum diſciplinarum cognitione, ac ſcientia in eo haurit, & præclaram iuuentutem ſuam, priuſquàm ad tractandam, & adminiſtrandam Remp admittat, ingenuis facultatibus ibidem excolendam tradit. ſic ex hac ciuitate maximi oratores, præſtantiſſimi legati, optimi ſenatores ſolent exiſtere. ſic in ipſa floruerunt ſemper ſummi philoſophi, egregii poetæ, illuſtres hiſtorici, aliarumq; omnium liberalium artium doctiſſimi uiri. ſic Contareni, ſic Barbari, ſic Bembi, ſic Donati, ſic alii heroes nomina ſua ad omnem poſteritatis memoriam conſecrarunt. ſic facient quotidie magis patricii Veneti, ſi præclara litterarum ſtudia fouebuntur; quibus etiam tu ita deditus fuiſti, ut eorum auxilio inter egregios huius ciuitatis oratores refulſeris, quæq; ſẽper attulerunt nobiliß. familiæ tuæ maximum decus, & ornamentum; ut

ſapientiæ ſtudia omni beneuolentia is complexurus eſſe uideatur, qui litterarum tractatione delectatus ſit, quiq; ex ea familia originem traxerit, quæ ſapientiæ, tamquàm rei ſuæ perpetuum habuit patrocinium. Quàm charum huic Reip. illud gymnaſium ſit, præter plurima, & maxima ſtudioſorum iuuenum commoda, ac tot, tantorumq; doctorum ampliſſima præmia, illud certiſſimum, ac firmiſſimum habemus argumentum, quòd maiora huius ciuitatis lumina illi præfici ſolita ſunt; ut hoc tempore illius moderationi præſunt illuſtriſſimi uiri, Iacobus Foſcarenus, Franciſcus Venerius Paullus Theupolus, qui ita litteratos omnes complectuntur, ut clariſſimum beneficẽtiæ ſuæ monumẽtum prodere poſteris, eos fouendo, atq; adiuuando ſtatuiſſe uideantur. ſperamus te hanc publicam in noſtra ſtudia beneuolentiam perpetuo conſeruaturum; & nobis pro tua ſingulari benignitate, atque humanitate maximo pere fauturum. Quod ut facias, amplitudinem tuam obſecramus; tibiq; tãquam ſummo litterarum patrono, magnificum Rectorem noſtrum, magnificam uniuerſitatem, doctores, ac ingenuarum artium ſtudioſos omnes, noſtraq; iura, ut integra, incorrupta, atq; inuiolata ſeruentur, denique uniuerſum gymnaſium Patauinum, quod profitetur ampliſſimas laudes tuas ſe perpetuo prædicaturum, commendamus; & nomine omnium tum qui ad ſunt,

tum qui Patauii ſunt, quorum uniuerſitatem magnificus Rector noſter repræſentat, omnem obedientiam amplitudini tuæ pollicemur.

Habita menſe Octobri MDLXXVII.

AD NICOLAVM PONTIVM Venetiarum Principem pro Patauini Gymnaſii Doctoribus

Antonij Riccoboni.

ORATIO.

Præter conſuetudinem accidit, Sereniſſime Princeps, ut Doctores omnes Patauini gymnaſij, quorum inuſitatam frequentiam hic aſtantem uides, Principi ſuo præſtantiſſimo Principem dignitatem uoluerint gratulari: propterea quod tot, tantaſq; uirtutes, quæ tibi principatum confecerunt, tot, tantaq; in ſe merita, ac tantum ſplendorem taciti præterire non potuerunt. Itaque, ut primum per publicum docendi munus licuit, cuncti in conſpectum tuum uenire properarunt, ut te optime de litteris meritum, ac communem litteratorum omnium patronum in hoc ſupremo ſolio ſedentem conſalutarent, ſeq;, ac ſua ſtudia, quibus ſemper pro ſingulari tua benignitate mirabiliter fauiſti, commendarent. Quoniam autem non poterant omnes ſine aurium

tuarum moleſtia propenſionem animorum ſuorum in amplitudinem tuam uerbis declarare, & intelligebant aliquem deligendum, qui utriuſque partis tum Iuriſconſultorum, tum Medicorum, ac Philoſophorum perſonam poſſet gerere; uinculum omnium artium Humanitatem adhibendam duxerunt, meq́ iuriſconſultum quamuis minimum, & Humanas litteras in illo gymnaſio profitentem, quæ utriq́ ſtudio aditum patefaciunt, & utrumq́ exornant, hoc gratulationis, & commendationis munus obire mei ſtudioſiſſimi uoluerunt; cui neceſſe fuit quodammodo, & quod patroni mei uoluerunt, & quòd præcipue id à me præſtari debere intelligebam. Nam, ut taceam, quàm honeſtum ſit tot, tantorumq́ uirorum auctoritatem repræſentare, qui litterarum ſplendore uniuerſum terrarum orbem colluſtrant, cum tua potiſſimum opera, Sereniſſime Princeps, in hunc clariſſimum numerum, in hanc doctorum lucem, in oculos omnium gentium, & nationum productus fuerim, & ex hoc fonte ad non nullam hominum famam profluxerim; ecquæ cauſa eſt, cur arripere omnem occaſionem non debeam tui ampliſſimi nominis celebrandi? Quamquam non profiteor me uerbis ſoluturum, quod re ipſa debeo: ſed quæ explere merita re non poſſum grata animi beneuolentia aſſequor; & quantum dicendo ualeo, tantum ad tuorum beneficiorum prædicationem perpetuam cum his præſtantiſſimis Pa

tribus libentiſſime confero, nihilq́; in te magis admiran dum exiſtimo, quàm excellentem de patria tua, atq́; adeo de uniuerso hominum genere benemerendi facul= tatem, eamq́; potiſſimum beneficentiam, quæ ab eloquẽ tiæ præſtantia proficiſcitur. Nam, ut alias laudes tuas aliis enumerandas relinquamus, & hanc unam oratio ne noſtra comprehendamus, ab una benefaciendi uirtu te originem habuerunt tot honores, tot dignitates, tot magiſtratus, quos tanta tua cum laude, ac tam incre= dibili omnium cum admiratione geſſiſti. Illud enim, huius Reip. præcipuum decus, atq́; ornamentum exiſtit quòd ipſa ſuos de ſe benemeritos patricios ad altiores di gnitatis gradus extollere conſueuit. Id quod ſi probare uellem, replicata memoria temporum, & repetitis uſq́; à principio urbis exemplis, hodie dicendi finem non fa cerem. ſed profecto ita eſt, ut dicam. nulla maiora, huius omnium præclariſſimi inſtituti data ſunt docu= menta, quàm ſuperiori proximo poſt inſignem illam contra Turcas uictoriam tempore. Nam illi ipſi, qui pro patria pro honeſtate, pro chriſtiana religione fortiſ= ſime pugnauerant, ſtatim ut ab illo bello reuerſi ſunt, quod tuo potiſſimum conſilio, Sereniſſime Princeps, geſtum eſt, digniſſima ſuis meritis præmia inuenerunt, & ad magnos honores facilem aditum habuerunt; ut alii procuratores Marcii facti ſint, alii conſiliarii de= clarati, alii in xuirum numerum recepti, alii aliis ma=

giſtratibus etiam ſupra ætatem exornati. Quid commemorem ſummam omnium conſenſionem in Sebaſtiano Venerio illo, cuius fortitudinem nunquam ſatis aut laudatam eſſe, aut laudari poſſe exiſtimo, Principe declarando? ecquæ fuit cauſſa, cur ad Principatum tam facile eueheretur, niſi quòd cum ille Miltiadem, Cimonem, Themiſtoclem, rerum geſtarum magnitudine ſuperaſſet, illius uirtuti debitum præmium hæc gratiſſima Reſp. non eſſe denegandum putauit? O tutiſſimã uiam conſeruandi, atq; amplificandi imperii, ut, quò quiſq; præſtantior eſt, eò magis honoretur, & præſtantioribus uiris etiam neceſſitas quædam imponatur muneris publici obeundi, ac uirtus nullo modo deprimatur, omnibus modis extollatur. Hæc uera cauſſa eſt, quamobrem hæc Reſp. tam diuturno imperio perfruatur. Hæc illa cauſſa eſt, cur eius ſemper fuerit idem tenor, ſemper idem curſus, cur in ea ſemper floruerit libertas, nunquã in ea factioſi homines locum habuerint. Quod de aliis Reb.p quàm uis magnis affirmari non poteſt. Etenim, ut alias mittamus, &, quæ maxime celebrantur, eas breuiſſime conferamus, Athenienſis, & Romana Reſp. multas, eaſdemq; graues mutationes habuerunt; cum illa quidem modo Monarchiæ formam habuerit, modo Democratiæ, & paruerit modo Quadringentis, modo Triginta uiris, modo paucis quibuſdã fautoribus Antipatri, modo aliis paucis, qui cum Caſ-

ſandro

andro fecerant pactionem: hæc uero primum experta ſit Regium imperium, deinde paucorum patriciorum uoluntati commiſſa, inde etiam plebi communicata, præterea Tribunorum, pl. ſeditionibus perturbata, tum Syllæ crudelitate, Piſonis, & Catilinæ coniurationibus, Cæſaris, Craſſi, Pompeii conſpiratione, eiuſdem Cæſaris iniuſtitia labefactata, demum Triumuiratu, & Cæſarum imperio oppreſſa. At Veneta Reſp. uniuſmodi ſemper, & ſui ſimilis illarum præſtantiorem ſtatum repræſentauit; neque alia de cauſa, ut dicebam, tam multa imperii ſui ſecula adhuc numerauit, niſi quòd in ea uirtus regnat, præſtantia decoratur, benemeriti de ea homines maximis præmiis afficiuntur. O ſanctiſſimã Remp. ex qua eiuſmodi uiri ſolent exiſtere, qui cum Ariſtide, cum Nicia, cum Pericle, cum Curiis, Fabriciis, Coruncaniis, cum Scipionibus, Paullis, Lepidis comparari merito poſſunt; cuius patricii cum ſemper ſplendorem habere uiſi ſunt, ut ad ueram nobilitatem demonſtrandam illa uox poſſit ſufficere Patricius Venetus eſt; quam nobilitatem etiã uarii Duces, & Principes expetiuerunt, etiam Reges chariſſimam habuerunt, nec quiſquam eſt, qui maximum afferre decus, & ornamentum non fateatur. Cum igitur in hac Rep. uirtus ſemper fulſerit, & ſuperiori proximo tempore animi magnitudo principem locum obtinuerit, fortitudini doctrina, & prudentia eloquens, uel docta, &

prudens eloquentia meritiſſimo ſucceſſit. Itaque ad Principatum euectus es, Sereniſſime Princeps, propter præſtantiam animi, atque ingenii tui. Egregie. Nam, ſi Mitilenæi Sapphonem, quamuis mulierem, ſi Lacedæmonii, alioquin parum ſtudioſi litterarum, Chilonem honore affecerunt propter præſtantem quandam optimarum artium cognitionem; quanto ipſe magis eras honorandus? uir eloquentiſſimus, & doctor prudentiſſimus, apud eos, qui præclara litterarum ſtudia magni ſemper fecerunt? ſi Parii Archilochum, Chii Homerum, Itali omnes Pythagoram, Lampſaceni Anaxagoram, quamuis homines peregrinos, uariis honoribus decorarunt; quanto ipſe magis à Venetis Venetus decorandus; ſi uiri præſtanti ingenio, & alta quadam mente præditi maximopere exornari conſueuerunt, etiam ii, quibus nulla occaſio oblata eſt de Rep. benemerendi; quanto ipſe magis exornandus, qui tua excellenti præſtantia immortalia in Remp. beneficia contuliſti? Cum autem uariis rebus opem ferre patriæ ſuæ homines poſſint; quæri merito ſolet, quæ nam utilior ſit; &, cum alii aliter ſentiant, ac alii diuitias, alii fortitudinem, alii alia iudicio ſuo præferant, diſcere nos Sereniſſimi Principis exemplo poſſumus, Patres Illuſtriſſimi, nihil eſſe ad Reip. commodum, dignitatemq; tuendam, atq; augendam aptius, nihil ad publicam utilitatem, & decus accomodatius, nihil ad extollendos homines

opportunius eloquentia. Ecquæ enim beneficia ab eius admirabili, ac prope diuina eloquentia non emanarunt? ecquos ipſe honores eloquentiæ admiratione non eſt conſequutus? Iam cum dicimus eloquentiam, non leuem, & ineruditam loquacitatem intelligimus, non imprudentem cantilenam, ſed quæ ex doctiſſimorum hominum ſcriptis, ex Dialecticorum, ac Philoſophorum ſpatiis, ex ſapientiæ penetralibus prodire exiſtimatur, quæq́ nunquam à prudentia ſeparatur. Id quod, cum tu optime cognoſceres, Sereniſſime Princeps, priuſquàm eloquentiæ munus obire inciperes, omni diſciplinarum genere in clariſſimo Gymnaſio Patauino erudiri uoluiſti; ubi dici non poteſt, quàm mirabiles progreſſiones & curſus feceris ad omnem excellentiam; ut facillimum tibi fuerit, tum in hac urbe in Diui Paulli templo de illis duabus quæſtionibus publice diſceptare, quæ tam multa continent quæſtionum millia, Quidquid ſcripſit Ariſtoteles, recte ſcripſit, Quidquid Auerroes; tum Patauii doctoris inſignia conſequi, & in illud Philoſophorum collegium recipi, quod dignitate ceteris fere omnibus antecedit; tum Venetiis rurſus in generalibus Fratrum Eremitarum comitiis, quibus Illuſtriſſimus præerat Cardinalis Egidius, cum tres de doctrina diſceptationes habendæ eſſent pro tribus prouinciis, Gallia, Germania, Italia; honorem Italiæ tuæ præſtantiæ commiſſum mirabiliter tu

tari, tum demum docendi publice philoſophiam munus ab Illuſtriſſimo Senatu obtinere. quod cum præclare obires, ita ut prope incredibiles fierent ad te audiendum ſtudioſorum iuuenum concurſus, & te omnes admira= rentur, ac tamquam de cælo delapſum intuerentur; cumq́ miram in loquendo prudentiam præte ferres, multo etiam ante cognitam, & perſpectam, quo tempo re illi ipſi, quem modo nominauimus, illuſtriſſimo Car= dinali cum alijs clariſſimis uiris nomine publico obuiã proceſſiſti, illiusq́ laudes in templo ſancti ſpiritus ſan= cto ſpiritu afflatus diuinitus celebraſti: ad alia hone= ſtiſſima eloquentiæ munera cum maxima tua laude adhibitus es, tibiq́ publice mandatum, ut Caroli V. Imperatoris legatum præclariſſimum, Hieronymum Adornum, qui ad illuſtriſſimum Senatum in Gallos excitandum uenerat, diemq́ ſuum Venetiis obierat, in funere laudares. qua in re dubitatum eſt, quid nam ma gis fuerit laudatum, Adurni ne præſtantia tua oratio= ne, an tua in eo laudando eloquẽtia omnium, qui te au diuerunt, uocibus atq́ acclamatione. O factum egre= gium omnibus imitandum, qui in Rep. cupiunt ceteris anteferri, ut eloquentia cum doctrina, & conſilio con= iungatur, utq́ per ſolidam eloquentiam ſapientiæ, & prudentiæ fundamentis nixam ad ſummos honores a= ditus paretur. Hic tam latus mihi ſe offert campus lau dum tuarum, ut niſi modum teneam, hodie dicendi fi=

nem facturus non ſim, in quibus celebrandis tua ipſius eloquentia opus eſſet, ut mirabiles eloquentiæ tuæ effectus explicarentur. Quòd ſi complecti pro dignitate omnes tuas unius generis laudes nec optare quidē, nedum ſperare, audeo, ne dum poſſum; Dij immortales, quid me miſerius, aut afflictius, aut laborioſius eſſet, ſi non unum eloquentiæ argumentum attingendum, ſed cunctas actiones tuas mihi pertractandas propoſſuiſſem? ſi comprehendere oratione uellem, quanta cum utilitate huius ciuitatis ab anno Chriſti milleſimo quingenteſimo decimo tertio, quo ſapiens ordinum in hoc excellentisſimum collegium cooptatus es, uſque ad hæc tempora in Rep. uerſatus ſis? quanta cum laude, lumine animi, atque ingenii tui id præſtiteris, quod fieri non poſſe, aut certe difficulter poſſe exiſtimatur, ut maximas diuitias ſimul, & maximos honores comparaueris? quanta integritate, & æquitate amplisſimum quenq; in Rep. magiſtratum & in urbe, & extra urbem adminiſtraueris? quanta aſſiduitate, & charitate miſerrimis, & calamitoſisſimis peſtilentiæ temporibus patriæ tuæ, quàm plurimis abeuntibus præſto fueris? Alii igitur laudibus, & encomiis perſequantur, ſi posſint, ſingulas uirtutes, ſingulos magiſtratus, ſingulas tuas res geſtas, ſingula tua ſapienter, & prudenter dicta, & facta: nos ſat habebimus commemorare, Patres illuſtrisſimi, in eo maxime floruiſſe illam dicendi facultatem, qua

ſapientiſſimus ſcripſit Homerus, magnos illos Reges, & ,ut ipſe ait, Iouis ſatu genitos ſibi populos obedientes reddidiſſe, magis etiam, quàm imperio, quo plurimum ualebant, ita ut nemo ſæpius, quàm ipſe in ueſtro illuſtriſſimo ſenatu ſententiam dixerit, nemo rarius, quàm ipſe, de nobiliſſimæ gradu uictoriæ depulſus ſit, nemo frequentius aut alienas à Reip. commodis, & dignitate ſententias refellerit, aut utilia ſimul, & decora perſuaſerit. Quæ cauſſa fuit in primis, cur ei facile mandatæ ſint legationes quàm grauiſſimæ, quæ cum ſingularē induſtriam, diligentiam, fidem, animi magnitudinem, grauitatem, tum maximam poſtulant eloquentiam, & non niſi eloquentiſſimis uiris committi ſolent. Age enim, mittendus fuit ordinarius Legatus, qui Marino Iuſtiniano uita functo ſuccederet, ad Carolum V. Imperatorem omnium præſtātiſſimum, cum is Algerium oppugnaret: hic ſicut antea ex principali patriæ ſuæ aduocatione nondum confecto legitimo ſpatio Vtinum, ſic tunc Vtino ad Imperatorē propter præſtantiam ſuā ad maiora ſemper properantem miſſus eſt; & quidem cum magno Vtinenſium dolore, quibus iam ipſe in medio foro erigendum pulcherrimum fontem curauerat, & aquæductus, ac tubulos per quinque paſſuum millia extruendos mandauerat, quà aquæ in fontem perpetuo curſu influerent; opus ſane egregium, & priſcam redolens uirtutem Romanam. Repræſentanda fuit totius

Reip. maieſtas ordinario legationis munere apud Paullum iij. Pontificem Max. eum, cuius tanta ſapientia, & prudentia fuit, quanta uix comprehendi in homine poteſt: per hunc ita repreſentata eſt, ut nihil in ipſo deſideratum ſit, quod ad tractandam huius Reip. cauſſam, & ad exequenda illuſtriſſimi ſenatus mandata pertineret; qua functus legatione, Mattheo Dandulo ſuffecto, equeſtri dignitate decoratus eſt nouo exemplo, cum ante ipſum nulli legato Veneto is honor à Pontificibus Rom delatus ſit. Gratulandum fuit Iulio iii. quòd eſſet ad proximum cœlo in terris locum elatus: hic eam gratulationem ita habuit, ut maximam ſit laudẽ conſecutus; atq; ita uniuerſæ Italiæ, totiuſq; Chriſtianæ Reip. ſtatum deplorauit, ut, non, quemadmodum C. Sulpitius puerum pene in humeros ſuos efferens, aut M. Antonius cicatrices miſeri hominis oſtendens, aut M. Tullius puerum infantem in manibus tenens, qui plangore, & lamentatione omnia compleret, ſed unius eloquentiæ uiribus lachrymas in Pontificis maximi oculis excitarit. Succedendum fuit Mattheo Dandulo Legato ordinario apud eundem Iulium iii. hic tam honorifico exitu ſucceſſit, ut uniuerſi ſenatus grauitatem, imperii maieſtatem, Reip. prope faciem cum omni laudis præconio præ ſe tulerit. Condolendum fuit de morte

ſtra delectus ſententia, cum ante profectionem deſigna tus etiã eſſet ad ſummum Pontificem Legatus, tamen quia prior fuerat Gallici muneris deſignatio cum ipſo potius Rege condoluit, ac ipſi gratulatus eſt. Munus præterea gratulationis fuit obeundum apud Pium iiij. quod eſſet adeptus dignitatem hominibus coelum pan-dentem: hic publico decreto cohoneſtatus id ipſum hone ſtisſime obiuit. Legatio eligenda fuit ad ſacroſanctam Synodum Tridentinam: hic ad eam legationem ele-ctus eſt; in qua præter alia multa, dici profecto non po teſt, quàm egregie ſe geſſerit aduerſus Bauariæ Lega-tos, qui anteire Venetis Legatis conati ſunt. Neque uero quemquam habuiſtis, Patres illuſtrisſimi, quem iudicio ueſtro eidem præferretis in aliis Legationibus, & potisſimum cum eum iam Procuratorẽ Marcium in medio belli ardore declaratum gratulari Gregorio xiii. uoluiſtis, quòd cœli claues ipſi commiſſæ eſſent; & rurſus cum uobis placuit eundem Legatum deligere, tum ad ſummi Pontificis iram aduerſus uos exortam ex pace etiam plus quàm neceſſaria cum Turcis com-poſita una cum præſtantisſimo ordinario Legato pror-ſus extinguendam, tum uero ad ipſum Pontificem ma gis honorandum, & multiplici legatione ſupremam ip-ſius poteſtatem agnoſcendam. O rem maximam om nium admiratione dignisſimam. O ſingularem eloquen tiam omni eloquentia celebrandam. Allato nuncio hu

iuſmodi

iuſmodi pacis tanta Pontificem ira occupauit eius cauſ
ſas ad huc neſcientem, ut nullis illa precibus mitigari,
nullo modo deponi, nulla uetuſtate ſedari poſſe uidere=
tur; inflammato animo beatiſſimus pater raptus uix
quemquam fari apud ſe permittebat, qui iuſtiſſimam
patriæ ueſtræ excuſationem afferre concupiſceret; multi
Romæ, multi in Hiſpania, multi in aliis urbibus, ac pro
uinciis contra Venetum nomen immerito clamabant:
cum tu ſereniſſime Princeps, longiſſimo itinere in ipſa
ingraueſcente ætate admirabili celeritate confecto, ex
poſitis iuſtis, & neceſſariis causſis huiuſmodi pacis, red
dita ratione huiusmodi facti Dei in terris Vicario, una
cum illuſtriſſimo ordinario legato, eo, qui talem in re
tanta operam nauauit, qualem maxime oportebat, ita
perturbatum Pontificis animum tranquillaſti, ut totus
ipſe in beneuolentiam uerſus, et amoris facibus incen=
ſus apparuerit, ac eiuſmodi ſigna dederit reconciliatæ
gratiæ, quibus totus terrarum orbis conquieuit. cogno=
uerunt enim omnes nec potuiſſe, nec debuiſse aliter fieri,
ac factum eſt, ad hanc urbem, atq; adeo uniuerſam
Chriſtianam Remp. conſeruandam. O eloquentia uere,
ut poëta nobilis appellauit, flexanima, atque omnium
regina quid non efficis, cum in animis generoſis firmi=
ter inſediſti. De te quidem uere clariſſimus poeta ſcrip

multa per te fieri, quæ nec ferro quidem fieri poſſunt. Ferrum enim corporibus uim adhibet, animis non adhibet: tu uero uel in animis dominaris. Quod etiã notiſſimum, atq; exploratiſſimum amplitudo tua, Sereniſſime Princeps fecit, non ſolum cum Corcyræ præfuiſti, & rei frumentariæ perſuaſione tua de non nulla uectigalium parte in illam conuertenda optime conſuluiſti, uerum etiam cum Patauii præturam adminiſtraſti: ubi præter alia multa in illam urbem merita, quorum memoriam Patauini omnes beneuolentia colunt ſempiterna, præter ædificatum prætorium, aliaq; induſtriæ, ac diligentiæ tuæ opera egregia, tu unus perſuadere patriciis Patauinis potuiſti, ut mons charitatis erigeretur; tu unus uno die in ſolemnibus ſupplicationibus ea de cauſsa habitis, cum in platea ſederes, populumq; prætereuntem ad commune bonum adhortareris, blande, & comiter ſingulos appellando, ad conferenda in montẽ illum octo aureorum millia, quorum quidẽ ſex millia oblata ſunt, duo uero mutuo data, eorum animos conuertiſti: tu eò perduxiſti, ut libentiſſime opportunis temporibus undique illis pecuniis miro artificio collectis frumenta coemerent in commodum totius ciuitatis, quæ ſumma ſæpe inopia, & caritate rei frumentariæ laborabat; ut merito abeunti tibi prætura poſt publice habitam de laudibus tuis orationem uexillum aureum donatum ſit cum illa honeſtiſſima inſcriptione:

Perpetuo charitatis auctori. Sed quid huiuſmodi eloquentiæ tuæ effectus miramur, cum eloquentia omnia poſſit? id quod ueteres ſignificarunt, cum eam coluerunt ſub imagine Herculis catenam quandam auream ore ſuo tenentis, eiuſq; uariis capitibus, quæ ad aſtantium aures adhæreſcerent, omnes, quò uellet, trahentis. Quid dicam demum de plurimis, maximiſq; beneficiis, quæ in Patauinum gymnaſium uiribus eloquentiæ tuæ contuliſti, cum eius moderator ſæpiſſime declaratus, & clariſimis collegis tuis, & illuſtriſſimo ſenatui toties ea perſuaſiſti, quæ pertinere ad eius ſplendorem tuendum, atque amplificandum uiſa ſunt? Etenim, cum optime intelligeres, afferre illud non ſolum maximam utilitatem Reip. Venetæ, cum in ipſo Veneta iuuentus liberalibus diſciplinis excolatur, uerum etiam prope incredibile ornamentum, cum ad idem præter ſtudioſos iuuenes ciuitatum Veneto imperio ſubiectarum ſtudioſorum cateruæ ex omnibus Europæ regionibus perpetuo, aſſiduéq; concurrant; probaſti ſemper uetus Illuſtriſſimi ſenatus conſilium, & factum, ut in antiquiſſimam Veneti imperii Patauinam urbem excellentiſſimi Doctores ex omni terrarum parte honeſtiſſimis propoſitis præmiis accirentur: uidebas enim ueterem Romam, ut imperii diuturnitate, ac ſtabi-

ctiſſimos homines edicto ſuo eiecerit: hæc ſemper eos in imperium ſuum undique aduocandos exiſtimauerit. Itaq; cum tibi occaſio oblata eſt (ſæpenumero autem id accidit) ſententiæ in ſenatu dicendæ de doctoribus præſtantiſſimis aut euocandis, aut maiore præmio afficiendis, eam libentiſſime arripuiſti; ut nemo noſtrum ſit, qui aut publico ſtipendio per amplitudinem tuam primum conductus, aut poſtea proemio, & honore auctus, aut aliquo alio modo adiutus, & exornatus tibi plurimum ſe debere non fateatur. Quamobrem in te, tamquam in numen aliquod nobis propitium, omnes intuemur; hac ſuprema tua dignitate lætamur; tibi, ut debemus, gratulamur; illudq; gymnaſium uniuerſum, ac nos omnes tuæ benignitati commendamus. Nam ſi unquam ſperauimus fore, ut noſtris commodis conſulatur, hoc ſine dubio tempore ſperare debemus, cum præter Moderatores præſtantiſſimos, Iacobum Foſcarenum, Franciſcum Venerium, Paullum Theupolum, quorum præſtantem in adminiſtranda illa Academia ſapientiam omnes admirantur, Principem etiam habeamus litterarum patronum acerrimum, noſtri amantiſſimum, omnium rerum ad illam ipſam pertinentium propter creberrimam illius adminiſtrationem peritiſſimum, ea eloquentia

præditum , ut facile poſſit omnia noſtra commoda illuſtriſſimo Senatui perſuadere . Quod enim eloquentiſſime tum uniuerſo populo, tum patriciis omnibus pollicitus es , id etiam nobis confidimus euenturum, ut omnes commendatos habeas; cum præſertim ſis illius florentiſſimæ Academiæ , & omnium noſtrorum commodorum , atque ornamentorum tamquàm parens , ut nos , qui non ſolum ratione principatus , ſed etiam beneficiorum in nos collatorum à tua auctoritate pendemus, omnino tui ſimus , ac tamquam ea, quæ tua ſunt, protegendi, exornandi, ac tua humanitate & manſuetudine complectendi. Quod ut facias, amplitudinem tuam rogamus, atque ut benignitate, & beneuolentia tua diutiſſime frui poſſimus, à Deo Opt. Max. precamur.

Habita iii. Nonas Maias 1578.

Frater Maximianus Beniamus Inquiſitor Paduæ uidit & licentiam imprimendi dedit.

F I N I S.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE